

KANSAINVÄLINEN TEKNOLOGIAN HISTORIAN KONFERENSSI ICOHTEC JUHLI 50-VUOTISTA TAIVALTAAN SAINT-ÉTIENNESSÄ, RANSKASSA 17.–21.7.2018

Mikko Ojanen

Kansainvälinen teknologian historian konferenssi ICOHTEC (International Committee for the History of Technology) järjestettiin 45. kerran Saint-Étiennessä Ranskassa 17.–21.7.2018. Ranska isäntämaaksi juuri tämän vuoden konferenssille oli luonteva valinta, koska kyseessä on 50 vuotta sitten Pariisista alkunsa saanut alan tutkijoiden vuosittainen kokoontuminen. Kansainväliseksi ICOHTECia voi luonnehtia hyvällä syyllä. Heinäkuussa 2018 konferenssiin osallistui 250 tutkijaa 40 maasta.

SAINT-ÉTIENNE JA RANSKALAINEN TEOLLINEN MAASEUTU

Saint-Étienne oli niin ikään oiva valinta isäntäkaupungiksi teknologian historian konferenssille. Kaupunki sijaitsee kaakkois-Ranskassa Rhône-Alpes'n hallintoalueen Loiren departementissa, jonka pääkaupunki se on. Lähialue on vahvasti teollisuuteen, teknologiaan ja innovaatioihin keskittynyt, ja näin ollen kaupunki tarjosi inspiroivan ympäristön alan konferenssin pitopaikaksi. Edelleen näkyvin merkki alueen raskaan teollisuuden historiasta on hiilikaivos, jonka toiminta loppui Saint-Étiennessä 1973. Kaivos toimii nykyään tapahtuma- ja museo-keskuksena ja sen silhuetti on yhä osa kaupungin maisemaa ja imagoa – niin päivällä kuin yöllä (ks. kuvat 1 ja 2). ICOHTECin perinteinen jazz-ilta, eli konferenssin vakijäsenistön ja paikallisilla muusikoilla täydennetyt orkesterin, *Email Specialin*, keikka nautittiin virvokkeiden kera kaivoksen entisessä puku- ja peseytymisalissa.

Loiren alueen hiilikaivostoiminnan merkitys ja menestys huomattiin aikoinaan Ranskan hallinnossa, joka investoi alueeseen. Panostus toimintaan loi siitä keskuk-

Kuvat 1 ja 2. Puits Couriot Parc Musée de la Mine sijaitsee lähes Saint-Étiennen keskustassa.

Kuvat: Mikko Ojanen

sen, jolla oli vahvat lähtökohdat teollisuus- ja teknologiakehitykselle. Alueen saavutuksia ovat muun muassa ensimmäinen manner-eurooppalainen höyryjuna ja rautatieyhteys Saint-Étiennestä Andrézieux’iin, joka otettiin käyttöön ensin tavaraliikenteelle 1827 ja henkilöliikenteelle 1832. Muita teollisuuden aloja ovat muun muassa metalli-, lasi- ja ase-teollisuus, tekstiilit, polkupyörät, kameroiden linssit, suklaa, parfyymit ja niin edelleen. Teollinen ilme on edelleen alueella vahva. Mistään pittoreskista eteläranskalaisesta maalaisidyllistä ei siis voi puhua, vaikka itse kaupungin keskusta 1700–1800-lukulaisine rakennuskantoineen onkin viehättävä.

Kaupungin luonne ja saavutukset tuotiin hyvin esiin konferenssin oheisohjelmassa – mm. Médiathèque Tarentaize & Cinémathèque Municipale de Saint-Étienneen järjestetyssä media-arkiston näyttelyssä ja arkiston merkittävästä kokoelmasta koostetussa elokuvanäytöksessä, johon oli valittu seitsemän alueen teollista historiaa dokumentoivaa lyhytelokuvaa.

KONFERENSSIJÄRJESTELYJEN HANKALUUDESTA

Konferenssin pääteema *Technological drive from part to future?* nivoitui lähinnä tapahtuman juhlallisuuksien ympärille. Esitelmistä tai sessioista vain harva pureutui tarkasteluissaan juuri tähän teemaan. Konferenssin 50-vuotista agendaä seuraten tapahtuman punainen lanka oli lähinnä moninäkökulmainen ja -tieteinen teknologian kehityksen tarkastelu. Sisällön suhteen teemoja oli laidasta laitaan. Tämän Tekniikan Waiheiden teemanumeron näkökulmasta myös musiikkiin ja äänen liittyviä esitelmiä ohjelmassa oli ilahduttavan paljon, joista tosin vain osaa pääsin itse seuraamaan. Eriytyisen mielenkiintoisia esitelmiä musiikin ja äänen tutkimuksen näkökulmasta olivat mm. Lindquistin (2018) *From Hal to Her:*

Cinematic Representations of Synthetic Speech, Artemenkon (2018) *Dark side of AMPEX* ja Cressmanin (2018) *Aesthetics and Acoustics: A History of Concert Hall as an Epistemic Object*. Yksinomaan vain musiikkiin ja musiikkiteknologiaan keskittynyt sessio oli Hans-Joachim Braunin kokoonkutsuma “Unusual sounds: Girls with Electric Guitars, Finnish Synthesizers and New Issues in the Development of Computer Music”, jossa oman esitykseni lisäksi puhuivat Schmidt Horning (2018), Möllenkamp (2018) ja Braun (2018). Konferenssin abstraktit ovat luettavissa ICOHTECin sivuilta (<https://www.icoh-tec2018.fr/programme/programme-2/>) ja osasta valmistuneet artikkelit yhdistyksen vertaisarvioituun ICON-lehteen.

Konferenssin järjestäminen on hankalaa tasapainoilua sopivan osallistujamäärän, laadukkaiden esitelmien ja sopivan keston kesken. Näin myös ICOHTECin osalta – ainakin tänä vuonna. Nyt ehdotetuista esitelmistä paikan päälle oli käsittääkseni hyväksytty lähes kaikki. Kuten monissa muissa konferensseissa runsas paralleelisessioiden määrä on turhauttavaa. Paljon mielenkiintoisia esityksiä jää kuulematta niiden sijoittuessa samaan aikaan eri paikkoihin. Abstraktikirjan perusteella sisällöistä saa tyypillisesti vain pintapuolisen käsityksen itse esitelmien valmistuessa yleensä vähintään puoli vuotta myöhemmin kuin niitä kuvaavat tekstit on kirjoitettu. Nyt Jean Monnet’n yliopiston luokahuoneisiin mahtui juuri sopivasti kuulijoita, mutta paralleelisessioita oli sen verran paljon, että osallistujat hajosivat useaan paikkaan ja useampaan sessioon saapui vain muutamia kuulijoita. Vähemmän rinnakkaisia sessioita, pidempi aika tai vähemmän hyväksyttyjä esitelmiä olisi ollut parempi ratkaisu.

Iso määrä peruuntuneita esitelmiä muutti myös aikatauluja niin sessioiden kesken kuin yksittäisten sessioiden sisällä. Sessioita yhdistettiin ja siirrettiin eri ajan-kohtiin ja paikkoihin lyhyellä varoitusajalla.

Tämä on toki tyypillistä, mutta tiedonkulun ollessa heikkoa, hakeutuminen oikeaan aikaan oikeaan sessioon kuuntelemaan niitä esityksiä, joista etukäteen abstraktikirjan perusteella olin kiinnostunut, oli hankalaa. Toinen – ainakin omiin aiempiin konferenssikokemuksiini verrattuna epätyypillinen – harmistusta aiheuttanut seikka, oli se, että sessioiden kaikki esitelmät pidettiin peräjälkeen ja keskustelutuokio vasta tilaisuuden päätteeksi – ei kunkin esitelmän jälkeen. Usean session sisältö oli koottu ilman, että esitelmiä varsinaisesti yhdisti mikään kovin merkittävä punainen lanka. Näin ollen yhteinen keskustelu useamman eri aiheen esitelmästä yhdessä ei tuntunut kovin hedelmälliseltä ratkaisulta. Sessioissa, joissa oli vain pari esitelmää ja vielä lähes samasta aiheesta, tämä järjestely toimi toki oikein hyvin.

YRITYSVIERAILUJA JA RETKIKOhteita

Konferenssin etukäteismateriaalista oli aika ajoin vaikea saada kuvaa kokonaisuudesta ja muodostaa käsitystä, mitä mikäkin retki tai esittely pitäisi sisältää. Paikallisia yrityksiä esittelevistä kierroksista (Company Tours) valitsin etukäteen melko satumanvaraisesti musiikkisoittimien konservointiin liittyvän vierailun. Paikan päällä reilun tunnin verran helteessä ovien avajaa odoteltuamme kävi ilmi, että kyseessä oli

vierailu Saint-Étiennen versioon Meilleur Ouvrier de France -museosta. Vuonna 1924 aloitettu M.O.F on arvostettu ranskalainen artesaanikilpailu, joka järjestetään neljän vuoden välein. Kilpailussa palkitaan Ranskan parhaita tekijöitä alalta kuin alalta ja näin ollen myös museon näyttely esitteli varsin sekalaisen kokoelman esineitä laidasta laitaan. Retken yhteys musiikkisoittimiinkin selvisi lopulta. Samaisessa rakennuksessa sijaitse paikallisen puhallinsoittimien erikoistuneen, edellisenä iltana Email Special -orkesterin kanssa jazz-illassa esiintyneen saksofonistin verstaas, jossa hän korjasi soittimiaan sekä järjesti lapsille akustisiin soittimiin keskittyntä musiikkiopetusta. Varsin vapaamuotoisia nämä yritysvierailut – ainakin tämän retken osalta – olivat.

Yksi konferenssin päivistä oli lähes kokonaisuudessaan varattu vierailulle sveitsiläis-ranskalaisen arkkitehdin Le Corbusierin (1887–1965) kulttuurikeskukseen, joka sijaitsee Firminyissä, noin 15 kilometrin päässä Saint-Étiennestä. Vihreä Firminy (Firminy-Vert) nimeä kantava kokonaisuus koostuu neljästä Le Corbusierin brutalistista arkkitehtuuria edustavasta rakennuksesta – kulttuurikeskuksesta (La maison de la culture et de la jeunesse, ks. kuva 3),

Kuva 3: Kulttuurikeskus La maison de la culture et de la jeunesse. Ikkunaruutujen, jotka soivat kukin omalla taajuudellaan niitä kevyesti kopauttamalla, mittasuhteet Le Corbusier suunnitteli yhteistyössä kreikkalais-ranskalaisen säveltäjän Iannis Xenakiksen kanssa. Kuva: Mikko Ojanen

Kuva 4: Le Corbusierin postuumisti vuonna 2006 valmistunut kirkko Église Saint-Pierre de Firminy. Kuva: Mikko Ojanen

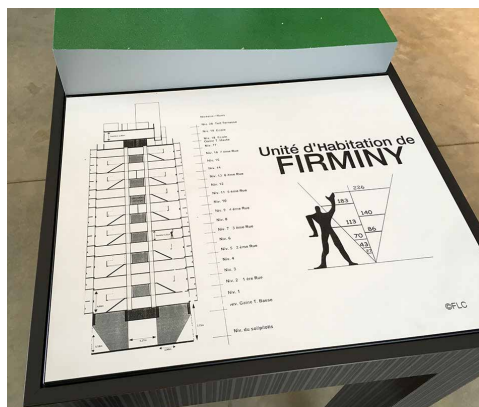
urheilukentästä (Le stade de Firminy-Vert), Saint-Pierre -kirkosta (Église Saint-Pierre de Firminy, ks. kuva 4) sekä utopistisesta asuinkerrostalosta niin kutsutusta ”asutuksen yhtenäisyydestä” (Unité d’habitation, ks. kuvat 5 ja 6), joita eri puolella Ranskaa ja Saksaa on yhteensä viisi.

Le Corbusier kuoli ennen alueen valmistumista ja muun muassa Saint-Pierre -kirkko viimeisteltiin vasta 41 vuotta hänen kuolemansa jälkeen. Alueella oleva samaa tyyliä edustava uimahalli (Piscine de Firminy-Vert) on puolestaan Le Corbusierin oppilaan André Wogenscky suunnittelema. Kokonaisuus merkittiin UNESCO:n maailmanperintöluetteloon vuonna 2016. Vihreässä Firminyssä asuu paikallisväestöä, joten asuinkerrostaloon tai uimahalliin emme päässeet lähemmin tutustumaan. Alue on suurin Le Corbusierin erillisten rakennusten muodostama yhtenäinen kokonaisuus, ja modernin arkkitehtuurin ystävälle paikka on vierailun arvoinen vaikka pidemmänkin matkan päästä.

AVOIMEN JULKAISEMISEN ONGELMAT ESILLÄ YHDISTYKSEN KOKOUKSESSA

Firminyn retken päätteeksi ICOHTECia luotsaava kansainvälinen yhdistys piti vuosikokouksensa Le Corbusierin kulttuurikeskuksessa. Muiden virallisten asioiden ohella kokouksessa huomion kiinnitti keskustelu yhdistyksen ICON-lehden tilanteesta. Lehti on edelleen maksumuurin takana oleva julkaisu, ja nykyään laajasti esillä oleva avoin tiede herätti kiivasta keskustelua myös ICOHTECin piirissä. Samantyyppiset pohdinnat, joita kotimaisissa tieteellisissä yhdistyksissä on käyty, näyttäivät puhuttavan myös kansainvälisesti. Nähtäväksi jää,

Kuvat 5 ja 6: Le Corbusierin utopistinen näkemys tulevaisuuden yhtenäisestä asutuksesta (Unité d’habitation). Kuvat: Mikko Ojanen

siirtykö ICOHTEC julkaisuissaan avoimuuden suuntaan. Tahtoa tähän näyttäisi olevan, mutta suurimmaksi huolenaiheeksi nousi, myös kotimaisesta keskustelusta tuttu, sopivan rahoitusmallin löytäminen. Avoimeen julkaisemiseen siirtyminen tarkoittaa yhdistykselle – kuten myös ICOHTECille – rahoitusohjan romahtamista sen muodostuessa merkittävältä osalta yhdistyksen lehden tilaajatuotoista. Ongelmaan on kehitteillä paikallisia ja kansallisia ratkaisuja, mutta myös kansainvälisten, valtioiden ja organisaatioiden rajojen ylittävien toimijoiden ongelmat pitäisi ottaa huomioon, jotta myös ICONin tyyppisistä lehdistä saadaan pian avoimia julkaisuja.

RANSKALAINEN KEITTIÖ

Matkaillessa kulinaristiset nautinnot herättävät tyyppisesti suuria odotuksia – erityisesti, jos matkakohde on keittiöstään niin tunnettu kuin Ranska. Liekö sitten johtunut alueen teknologia- ja teollisuuspainotuksesta ainakaan omalle lautaselleni ei osunut ensimmäistäkään ranskalaisen keittiön taidonnäytteeksi luokiteltavaa annosta – suurimpana pettymyksenä konferenssin gaalailallinen. Ruoka oli toki pääosin ihan hyvää ja erityisesti konferenssijärjestäjien itsenä retkikohteisiin järjestämät kokonaisuudet jopa erinomaisia. Erityistä huomiota gaalailallisen ohella herätti paikallisen Jean Monnet'n yliopiston opiskelijaruokala, jossa päivittäinen lounas tarjoi. Keskustelu kotimaisten yliopistojemme ravintoloiden tarjoaman ruuan laadusta saisi kyllä uutta näkökulmaa, jos vertailukohdaksi otetaan vaikkapa ranskalainen opiskelijaravintola. Paikallinen unicafeemme, vaikka tämän tästä ala-arvoista kritiikkiä osakseen saakin, ansaitsisi helposti kirkkaan kunniamaininnan vertailussa manereurooppalaisiin vastineisiinsa – ainakin, jos Jean Monnet'n yliopiston lounaslistasta ja ruoan laadusta voi vetää johtopäätöksiä.

Kulinaristisista pettymyksistä ja paikka pakoin ontuvista järjestelyistä huolimatta konferenssi oli erinomainen kokemus. Ensikertalaiselle ICOHTEC avautui helposti ja sen parissa käsiteltävät teemat ovat ainakin omien aiheideni kannalta erittäin mielekkäitä. Myös verkostoitumisnäkökulmasta heinäkuinen matka Ranskaan onnistui omalta osaltani yli odotusten.

Kirjoittaja on FM, musiikkitieteen tohtorikoulutettava Helsingin yliopistosta.

Jukka Kortti

Puolivuosisataisen ICOHTECin konferenssi Saint-Étiennessä oli mitoiltaan keskiuuri niissä, joihin olen ottanut osaa 2000-luvulla. Teknologian historian verkosto on sen verran pieni, että ensikertalaisenakin oppii tunnistamaan päivien aikana suurimman osan naamoista. Toisaalta konferenssi oli kuitenkin lukuisine paralleelisessioineen sen verran iso, ettei kaikkea tieteellistä tarjontaa voinut kattavasti omaksua, kuten Mikko kirjoittaa. Sessioiden vähentäminen voisi edesauttaa tieteellisen annin haltuunottoa, mutta toisaalta tällaisiin konferensseihin on perusteltuakin ottaa etenkin väitöstutkijoita koke-musta kartoittamaan ja verkostoitumaan.

TIETEELLINEN ANTI MEDIAHISTORIAN NÄKÖKULMASTA

Harjaantunut konferenssikävijä pyrkiikin suunnitemaan ohjelmansa etukäteen, johon joillakin konferensseilla on nykyään omat applikaatiot ladattavaksi mobiiliin (esim. vuoden 2018 European Social Science History Conference). ICOHTECissa ei sel-laista ollut. Mikon mainitsemien lukuisten peruutusten vuoksi apit olisivatkin autta-

neet pysymistä muutoksissa kärryillä. Joka tapauksessa, oman ohjelman suunnittelemisen etukäteen intressiensä mukaan on kannatettavaa.

Itse keskityin mediahistoriaa sivuaviin aiheisiin. ”Mediateknologiahistoria”-nimellä ei ollut yhtään sessiota, mutta ohjelmaa läpikäydessä esitelmiä aiheesta kyllä löytyi. Rautatiet lienee ICOHTECin perustavia aihealueita. ”Railways in the Making of Modern Societies”-sessiosta löytyi muun muassa esitys postin ja uutisten leviämisestä Iso-Britannian maaseudulle 1800-luvun lopulla käsittelevä Schwartzin (2018) esitelmä *The Coming of the Mail and the News: Railways and Cultural Change in Rural Great Britain, 1840–1914*.

Saksalaisen väitöstutkijan Zimmerin (2018) esitelmän *Hydroelectric Projections. The Culture of Water Power in the 1950s European Industrial Film* aineistona oli muun muassa ruotsalaisia 1950-luvun teollisuusfilmejä, joita meillä kutsuttiin veronalennusfilmeiksi, eli yrityksen ja instituution rahoittamia lyhytelokuvia, joita esitettiin etenkin ennen kokoillan elokuvaa elokuvateattereissa. Zimmer esitti paperinsa sessiossa ”Electricity in Cultural and Political Development”. Kun on itsekin noita veronalennuskuvia käyttänyt avaamaan Suomen sotien jälkeistä modernisaatiota, oli mielenkiintoista nähdä, miten saksalainen teknologiahistorioitsija niitä tutkii.

Selkeimmin mediahistoriaa löytyi sessiosta ”Reception of Novelties in Radio, Broadcasting and Communication”, jossa peruutuksista huolimatta oli mielenkiintoisia esitelmiä siitä, miten radio kotoutui kanadalaisiin huusholleihin (ks. MacLennan (2018) *Radio, Home, and Country: The Listener, the Medium, and the Network, 1922–1960*) tai miten neuvostoliittolainen AMPEX-yhtiö toimi radiolaiterakentajana kylmän sodan aikaan (ks. Artemenko (2018) *Dark Side of AMPEX*). Molemmat aiheet liippasivat omia tutkimusintressejäni.

Mikko kertoikin jo omasta sessiostaan, jossa olin myös yleisössä – tosin vain puolet, koska halusin nähdä myös esitelmiä sessiosta ”Digitalisation: Revolution of Contemporary History”. Näkemäni käsitelivät teknologian merkitystä journalismin muutoksessa amerikkalaisissa sanomalehdistössä (ks. Keith (2018): *Passing the Power: Guardians of Journalism Production Expertise at U.S. Newspapers, 1975–2015*) ja analogisessa valokuvauksessa (Ilic (2018): *From Kodak to Instagram: How Analog Photography Created Visual World*). Mediahistorian näkökulmasta ne toivat hyvin esiin sen, kuinka digitalisaatio on muuttanut perinteistä mediateknologiaa ja vaikuttanut media-alan töihin. Toisaalta sekä valokuvauksen että journalismin digitalisoituminen ei ole lopettanut näitä ammatteja, vaan tuonut niihin uusia ulottuvuuksia samalla säilyttäen vanhoja käytäntöjä.

Vierailin myös sessiossa ”Taming Sounds and Transmitting Speech”, jossa käsiteltiin paitsi synteettisen äänen representaatiota elokuvissa (ks. Lindquist (2018): *From Hal to Her: Cinematic Representations of Synthetic Speech*) myös puhelinteknologian paikkaa amerikkalaisissa kodeissa (ks. Hadlaw (2018): *Blueprint for Modern Living”: Promoting Residential Telephone Service in the United States, 1945–1965*). Aiheet ja näkökulmat liikkuvat mediahistorian laajan sateenvarjon alla sen keskipaikoilla: scifin luomat teknologiavisiot ja median domestikaatio.

Oma paperini mediateknologioiden utopioista ja dystopioista oli sessiossa ”Approaches to Technological Utopias and Paradigms”, jonka voi sanoa olleen konferenssin teeman ytimessä. Lisäksi puheenjohtin sessiota ”From Insights to Technology to Technological Futurism”, jossa otsikon alla käsiteltiin niin avaruutta (ks. Zosimovych (2018): *The Historical Significance of Korohyov Space Museum Collection, Zhytomir, Ukraine*) kuin tulevaisuuden liikkumista (ks. Fari (2018): *Future Mobilities and the Role of Historians*).

Osallistumisen sessioomme oli perunut väitöskirjatekijä, jonka aiheena olisi ollut maailma öljyn jälkeen ja otsikosta löytyi myös antroposeenin käsite. Sitä löytyi muualtakin konferenssissa. Onko ihmisestä tullut maapalloa muuttava geologinen voima, on toki ollut populaari kysymyksenasettelu jo jonkin aikaa eri tieteenaloilla. Kun keskustelin aiheesta konferenssipaikan käytävillä ja tilaisuuksissa, osoittautui että termi on suosittu tällä hetkellä etenkin Saksassa.

Eli tämmöisellä subjektiivisella, omiin intresseihin keskittyneellä otoksellakin voi sanoa, että teknologian historiaa tarkasteltiin tämän vuotisen ICOHTECin teeman ”Technological Drive from Past to Future?” alla varsin monesta kulmasta. Kaikki esitelmät eivät toki tarjonneet ahaaelämyksiä tai toisaalta paikkoja kritisoida/kyseenalaistaa hyvän akateemisen debatin hengessä. Kuitenkin useissa papereissa nousi esiin asioita, joista ei tiennyt, vaikka olisi pitänyt tai sai hyviä vinkkejä tutkimuksista ja kirjallisuudesta.

Vaikka peruutuksia ja päällekkäisyyksiä oli, jäi konferenssin tieteellisestäkin annista itselleni positiivinen jälkikuva. Sitä edesauttoi myös paitsi elegantin ranskalaisen kaupungin atmosfääri, myös runsas oheisohjelmisto.

OHEISOHJELMA: OPTIIKKAOPISKELIJOISTA PIENPANIMOHIPSTEREIHIN

Saint-Étienne oli samaan aikaan vanha ja moderni. Kaupunki oli mielestäni hienosti osannut yhdistellä arkkitehtuurissaan 1800-luvun rakennuskantaa, sotien jälkeistä modernismia ja 2000-luvun elämänmenoa. Tyylikkäämmin tämä ilmeni vanhassa hiili-kaivoksessa, *Le Parc Musee de La Mine*, joka oli konferenssin tunnuksessa ja jossa järjestettiin myös Mikon jo kuvailema yksi iltatapahtumista. Vierailijoilla oli mahdollisuus samalla tutustua museoon laajemminkin.

Vaikuttavinta olivat ehdottomasti isot konehallit, joihin oli museoitu massiivisia kaivos-teknologisia rakennelmia!

Otin osaa myös ensimmäisenä päivänä järjestetyille kierrokselle, jossa vierailimme optiikan opiskelijoiden opinahjossa. Se sijaitsi *Manufacture-Cité du Design* -alueella, joka oli eräänlainen Saint Saint-Étiennen ”kaapelitehdas” – vanha teollisuusalue, jossa oli muotoiluun liittyvää koulutusta ja yritystoimintaa.

Konferenssin avajaisvastaanotolla kaupungintalolla Lontoon Science Museumin Robert Bud piti mielenkiintoisen Kranzberg-esitelmän *Conceptual history, branding and technology as part of the public sphere*, jossa hän pohti muun muassa teknologian roolia julkisuudessa, ja kuinka teknologiaan käsitteenä on upotettu monenlaisia, usein kehitykseen liittyviä merkityksiä eri aikoina.

Yritysvierailuvaihtoehtoista löysin itseni pienpanimoretkeltä. Tuli todistettua, että tämä Brooklyn-lähtöinen ”hipsteriboomi” on löytänyt vanhan viinimaankin teollisuuskaupunkiin (paikallisten panimomiesten mukaan paikallinen viini on surkeaa)! Sinälään vierailu oli mainio. Yksi La Brasserie Stéphanoise -panimon omistajista esitteli intohimoisesti panimon toimintaa, kertoi erilaisista mallaslajikkeista ja ennen kaikkea maistatti tuotteitaan. Vaikka en ole mikään olutharrastaja, niin tummat, vaaleat, bitterit ja lagerit olivat mielestäni varsin maukkaita. Ja olutpullojen etiketit, joista osa oli tehty kaupungin teollisuushistoriaa mukaillen, olivat tyylikkäitä.

Konferenssin viimeisenä oheistoimintana oli mahdollisuus vierailla kaupungin ulkopuolella sijainneessa autotehdasmuseossa. Tuolloin olin valitettavasti jo luotijunassa kohti Pariisia. Ehdin kuitenkin vierailla edellispäivän loppuvierailuilla, joiden vaihtoehtoiksi oli laitettu taide- ja teollisuusmuseo tai modernin taiteen museo. Koska ensimmäiselle ei enää mahtunut, menin jälkimmäiseen. Osoittautui, että minun lisäkseni

sinne ei vaivaantunut konferenssivieraista kuin yksi toinen suomalainen. *Musée d'art moderne*, joka oli rakennettu noin kymmenen vuotta aiemmin kuin Kiasmamme, on kansainvälisesti varsin maineikas. Siellä oli paljon kaupungin olemukseen, kuten myös ICOHTECiin, teolliseen modernismiin liittyviä töitä. Kokoelmiin kuului niin Fernand Légeriä kuin Andy Warholliakin.

Niin, ja sessioiden välillä juhlittiin kaikin ja kuohuviinein myös 50-vuotiaista ICOHTECiä. Onnea ja kiitos Timo Myllyntauskelle ja kumppaneille konferenssista, josta ensikertalaiselle jäi varsin miellyttävä muisto.

Seuraava ICOHTEC järjestetään Katowicessa Puolassa 22.–27.7.2019. Varsinaisen konferenssin esitelmäehdotusten määräaika on umpeutunut, mutta ennen konferenssia kolmannen kerran järjestettävään kolmipäiväiseen kesäkouluun, ICOHTEC Summer School of 2019, ehtii vielä hyvin ilmoittautua. Tarkempia tietoja ilmoittautumisesta ja tulevasta konferenssista ICOHTECin verkkosivuilla (<http://www.icohtec.org/w-annual-meeting/katowice-2019/summer-school/>).

VTT Jukka Kortti on yhteiskuntahistorioitsija, jonka erityisalueisiin kuuluu mediahistoria. Hän on Helsingin yliopiston talous- ja sosiaalhistorian sekä Aalto-yliopiston televisiotieteen dosentti. Tällä hetkellä hän työskentelee Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa yliopistotutkijana.

LÄHTEET

- ARTEMENKO, Roman. Dark side of AMPEX. Teoksessa *Technological Drive from Past to Future? 50 Years of ICOHTEC. The 45 the ICOHTEC Symposium 17–21 July 2018, Jean Monnet University, Saint-Étienne, France, The Book of Abstracts*. Toim. Timo Myllyntaus, Robert Belot, Aurélie Brayet and Luc Rojas. S. 61. <https://www.icohtec2018.fr/wp-content/uploads/2018/07/All-abstracts-as-of-20-July-2018.pdf> Luettu 15.1.2019.
- BRAUN, Hans-Joachim. Computer Music and Improvisation: A Contradiction? Teoksessa *Technological Drive from Past to Future? 50 Years of ICOHTEC. The 45 the ICOHTEC Symposium 17–21 July 2018, Jean Monnet University, Saint-Étienne, France, The Book of Abstracts*. Toim. Timo Myllyntaus, Robert Belot, Aurélie Brayet and Luc Rojas. S. 113. <https://www.icohtec2018.fr/wp-content/uploads/2018/07/All-abstracts-as-of-20-July-2018.pdf> Luettu 15.1.2019.
- CRESSMAN, Darryl. Aesthetics and Acoustics: A History of Concert Hall as an Epistemic Object. Teoksessa *Technological Drive from Past to Future? 50 Years of ICOHTEC. The 45 the ICOHTEC Symposium 17–21 July 2018, Jean Monnet University, Saint-Étienne, France, The Book of Abstracts*. Toim. Timo Myllyntaus, Robert Belot, Aurélie Brayet and Luc Rojas. S. 84. <https://www.icohtec2018.fr/wp-content/uploads/2018/07/All-abstracts-as-of-20-July-2018.pdf> Luettu 15.1.2019.
- FARI, Simone. Future Mobilities and the Role of Historians. Teoksessa *Technological Drive from Past to Future? 50 Years of ICOHTEC. The 45 the ICOHTEC Symposium 17–21 July 2018, Jean Monnet University, Saint-Étienne, France, The Book of Abstracts*. Toim. Timo Myllyntaus, Robert Belot, Aurélie Brayet and Luc Rojas. S. 91–92. <https://www.icohtec2018.fr/wp-content/uploads/2018/07/All-abstracts-as-of-20-July-2018.pdf> Luettu 21.1.2019.
- HADLAW, Jan. "Blueprint for Modern Living": Promoting Residential Telephone Service in the United States, 1945–1965. Teoksessa *Technological Drive from Past to Future? 50 Years of ICOHTEC. The 45 the ICOHTEC Symposium 17–21 July 2018, Jean Monnet University, Saint-Étienne, France, The Book of Abstracts*. Toim. Timo Myllyntaus, Robert Belot, Aurélie Brayet and Luc Rojas. S. 125–126. <https://www.icohtec2018.fr/wp-content/uploads/2018/07/All-abstracts-as-of-20-July-2018.pdf> Luettu 21.1.2019.
- ILIC, Nevena. From Kodak to Instagram: How Analog Photography Created Visual World. Teoksessa *Technological Drive from Past to Future? 50 Years of ICOHTEC. The 45 the ICOHTEC Symposium 17–21 July 2018, Jean Monnet University, Saint-Étienne, France, The Book of Abstracts*.

- Toim. Timo Myllyntaus, Robert Belot, Aurélie Brayet and Luc Rojas. S. 109. <https://www.icohtec2018.fr/wp-content/uploads/2018/07/All-abstracts-as-of-20-July-2018.pdf> Luettu 21.1.2019.
- KEITH, Susan. Passing the Power: Guardians of Journalism Production Expertise at U.S. Newspapers, 1975–2015. Teoksessa *Technological Drive from Past to Future? 50 Years of ICOHTEC. The 45 the ICOHTEC Symposium 17–21 July 2018, Jean Monnet University, Saint-Étienne, France, The Book of Abstracts*. Toim. Timo Myllyntaus, Robert Belot, Aurélie Brayet and Luc Rojas. S. 108. <https://www.icohtec2018.fr/wp-content/uploads/2018/07/All-abstracts-as-of-20-July-2018.pdf> Luettu 21.1.2019.
- LINDQUIST, Benjamin. From Hal to Her: Cinematic Representations of Synthetic Speech. Teoksessa *Technological Drive from Past to Future? 50 Years of ICOHTEC. The 45 the ICOHTEC Symposium 17–21 July 2018, Jean Monnet University, Saint-Étienne, France, The Book of Abstracts*. Toim. Timo Myllyntaus, Robert Belot, Aurélie Brayet and Luc Rojas. S. 125. <https://www.icohtec2018.fr/wp-content/uploads/2018/07/All-abstracts-as-of-20-July-2018.pdf> Luettu 15.1.2019.
- MACLENNAN, Anne. Radio, Home, and Country: The Listener, the Medium, and the Network, 1922–1960. Teoksessa *Technological Drive from Past to Future? 50 Years of ICOHTEC. The 45 the ICOHTEC Symposium 17–21 July 2018, Jean Monnet University, Saint-Étienne, France, The Book of Abstracts*. Toim. Timo Myllyntaus, Robert Belot, Aurélie Brayet and Luc Rojas. S. 60. <https://www.icohtec2018.fr/wp-content/uploads/2018/07/All-abstracts-as-of-20-July-2018.pdf> Luettu 21.1.2019.
- MÖLLENKAMP, Andreas. Images and Utopias of the Digital Musician in the History of Music Software. Teoksessa *Technological Drive from Past to Future? 50 Years of ICOHTEC. The 45 the ICOHTEC Symposium 17–21 July 2018, Jean Monnet University, Saint-Étienne, France, The Book of Abstracts*. Toim. Timo Myllyntaus, Robert Belot, Aurélie Brayet and Luc Rojas. S. 113. <https://www.icohtec2018.fr/wp-content/uploads/2018/07/All-abstracts-as-of-20-July-2018.pdf> Luettu 15.1.2019.
- SCHMIDT HORNING, Susan. Garage Girls all over the World Playing with Sound and Technology in the 1960s. Teoksessa *Technological Drive from Past to Future? 50 Years of ICOHTEC. The 45 the ICOHTEC Symposium 17–21 July 2018, Jean Monnet University, Saint-Étienne, France, The Book of Abstracts*. Toim. Timo Myllyntaus, Robert Belot, Aurélie Brayet and Luc Rojas. S. 111. <https://www.icohtec2018.fr/wp-content/uploads/2018/07/All-abstracts-as-of-20-July-2018.pdf> Luettu 15.1.2019.
- SCHWARTZ, Robert M. The Coming of the Mail and the News: Railways and Cultural Change in Rural Great Britain, 1840–1914. Teoksessa *Technological Drive from Past to Future? 50 Years of ICOHTEC. The 45 the ICOHTEC Symposium 17–21 July 2018, Jean Monnet University, Saint-Étienne, France, The Book of Abstracts*. Toim. Timo Myllyntaus, Robert Belot, Aurélie Brayet and Luc Rojas. S. 10. <https://www.icohtec2018.fr/wp-content/uploads/2018/07/All-abstracts-as-of-20-July-2018.pdf> Luettu 21.1.2019.
- ZIMMER, Fabian. Hydroelectric Projections. The Culture of Water Power in the 1950s European Industrial Film. Teoksessa *Technological Drive from Past to Future? 50 Years of ICOHTEC. The 45 the ICOHTEC Symposium 17–21 July 2018, Jean Monnet University, Saint-Étienne, France, The Book of Abstracts*. Toim. Timo Myllyntaus, Robert Belot, Aurélie Brayet and Luc Rojas. S. 19. <https://www.icohtec2018.fr/wp-content/uploads/2018/07/All-abstracts-as-of-20-July-2018.pdf> Luettu 21.1.2019.
- ZOSIMOVYCH, Olena. The Historical Significance of Korolyov Space Museum Collection, Zhytomir, Ukraine. Teoksessa *Technological Drive from Past to Future? 50 Years of ICOHTEC. The 45 the ICOHTEC Symposium 17–21 July 2018, Jean Monnet University, Saint-Étienne, France, The Book of Abstracts*. Toim. Timo Myllyntaus, Robert Belot, Aurélie Brayet and Luc Rojas. S. 91. <https://www.icohtec2018.fr/wp-content/uploads/2018/07/All-abstracts-as-of-20-July-2018.pdf> Luettu 21.1.2019.